

POSTANOWIENIE

26 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

na posiedzeniu niejawnym 26 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa D.R. i M.R.

przeciwko Bank w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 26 marca 2024 r., I ACa 1888/23,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od Bank w W. na rzecz D.R. i M.R. łącznie kwotę 5 400 zł (pięciu tysięcy czterystu złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia Bank w W. do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 marca 2024 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, w sprawie z powództwa D.R. i M.R. przeciwko Bank w W., o ustalenie i zapłatę, na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z 3 kwietnia 2023r., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że oddalił powództwo

ponad zasądzoną nim kwotę 34 222,36 zł (pkt I), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt II) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt III).

Wyrok został zaskarżony przez stronę pozwaną. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Strona powodowa złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Konieczna selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu odbywa się w drodze badania zasadności wniosku skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki pozytywnej weryfikacji tego wniosku określa art. 398⁹ § 1 k.p.c. Są nimi: (1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego; (2) istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) nieważność postępowania lub (4) oczywista zasadność skargi. Dokonując tej weryfikacji, Sąd Najwyższy bada jedynie to, czy w sprawie zaistniała przynajmniej jedna z przesłanek uzasadniających wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, nie zaś podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozstrzygnięte dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia twierdzenia, że występuje ono w danej sprawie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2003r., II CK 324/03, postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007r., III CSK 180/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2007r., I CSK 326/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 26 września 2005r., II PK 98/05, postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18). Zagadnienie przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełnia powyższego kryterium.

Strona skarżąca wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne: czy art. 358 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy (tj. w brzmieniu z dnia 14 lutego 2009 r.) może zostać zastosowany jako przepis dyspozytywny, w miejsce postanowień umowy i regulaminu, wyeliminowanych ze stosunku prawnego z powodu ich abuzywności.

Tymczasem uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r. III CZP 25/22, mocą zasady prawnej rozstrzygnęła w punkcie pierwszym, że „[w] razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów”.

Na marginesie dodać można, że art. 358 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym od 24 stycznia 2009 r. dotyczy zobowiązań wyrażonych w walucie obcej. Tymczasem w przypadku kredytu indeksowanego do CHF (a ten rodzaj kredytu był przedmiotem umowy uznanej za nieważną w postępowaniu, którego dotyczy niniejsza skarga kasacyjna) waluta obca stanowi jedynie miernik wartości zobowiązania zaciągniętego w walucie polskiej i świadczeń spełnianych przez

pożyczkobiorców (kredytobiorców) w walucie obcej (zob. wyroki z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22). Tym samym art. 358 k.c. nie ma zastosowania do umów, których przedmiotem jest kredyt indeksowany do waluty obcej.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano też potrzebę wykładni przepisów prawnych o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Powołanie się na konieczność wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga: 1) wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzić ma wątpliwości; 2) określenia zakresu koniecznej wykładni; 3) wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli natomiast podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni danego przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002r., II CZ 102/02, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007r., II CSK 84/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008r., I CSK 111/08). Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego wymagania.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana wskazała, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 358 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 56 k.c., w zakresie możliwości stwierdzenia przez Sąd nieuczciwości tylko niektórych elementów warunku umownego w postaci klauzuli indeksacyjnej (klauzuli ryzyka walutowego/waloryzacyjnej), tj. przez eliminację zapisu umownego wyłącznie w zakresie zastosowania tabeli kursowej stosowanej przez bank (klauzuli przeliczeniowej) do wyliczenia wysokości zobowiązania kredytobiorcy oraz ustalenia wysokości poszczególnych rat kredytu i ich zaliczenia na poczet zobowiązania kredytowego oraz zastąpienia go innym sposobem określenia kursu waluty obcej wynikającym z przepisów prawa lub zwyczajów, np. jednoznacznym postanowieniem odnoszącym się do średniego kursu banku centralnego

(Narodowego Banku Polskiego), co nie rodziłoby potrzeby zastąpienia wyeliminowanej treści jakimkolwiek przepisem prawa.

Zagadnienie to nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej już tylko z tego powodu, że – jak wyżej wyjaśniono – art. 358 nie znajduje zastosowania do kredytów indeksowanych względem waluty obcej. Nade wszystko jednak, zagadnienie to zostało w wiążący sposób rozstrzygnięte mocą przytaczanego wyżej punktu pierwszego uchwały III CZP 25/22 i żadna dodatkowa wykładnia w tym zakresie nie jest potrzebna.

Jako inne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, strona pozwana wskazała, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 385¹ § 1, 3 i 4 k.c. - w zakresie możliwości uznania za indywidualnie uzgodnione takiego postanowienia umownego, którego treść nie została ustalona w wyniku negocjacji między konsumentem i przedsiębiorcą, lecz konsument miał możliwość jego negocjacji lub wybrania spośród kilku alternatywnie przedstawionych propozycji postanowień, a nie podjął takiej próby, co w konsekwencji powinno oznaczać przyjęcie, że konsument zaakceptował jego treść w postaci zaproponowanej przez przedsiębiorcę. Należy jednak wskazać, że w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego sposób rozumienia przesłanki indywidualnego uzgodnienia z art. 385¹§1 k.c. nie budzi wątpliwości. Uzgodnienie zachodzi wyłącznie w sytuacji, w której konsument miał realną możliwość negocjowania brzmienia postanowienia oraz świadomie zdecydował o jego uwzględnieniu w umowie. W przypadku, gdy przedsiębiorca nie wykazuje, że taka sytuacja miała miejsce, a jedynie wskazuje na wybór przez konsumenta jednego spośród jednostronnie przygotowanych wariantów postanowienia, przesłanka indywidualnego uzgodnienia pozostaje niespełniona. Uzgodnienie musi mieć charakter faktyczny, a ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na przedsiębiorcy, zgodnie z art. 385¹ § 4 k.c. Sam wybór spośród opcji przedstawionych przez przedsiębiorcę, jak również świadomość treści postanowienia, nie przesądza o spełnieniu tej przesłanki (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, wyrok Sądu Najwyższego z 18 maja 2022 r., II CSKP 365/22, wyrok Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1027/22; oraz wyrok

Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A., ECLI:EU:C:2021:341).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy nie stwierdził zaistnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego ani potrzeby wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów i z tego względu należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

Aleksander Stępkowski

(Ł.W.)

[SOP]